

ВІТАЄМО З ЮВІЛЕЄМ ОЛЕКСАНДРА ЮХИМОВИЧА ЛУКІНА

5 лютого виповнилося 75 років відомому в Україні та за її межами вченому-геологу, дійсному члену НАН України Олександрові Юхимовичу Лукіну.

О. Ю. Лукін – визнаний фахівець у галузі загальної і регіональної геології, нафтогазової геології та літології. Він розробив нові напрями пошуково-розвідувальних робіт щодо визначення покладів нафти й газу, запропонував і впровадив у виробництво понад 60 рекомендацій на проведення геофізичних досліджень і буріння на перспективних структурах, брав активну участь у відкритті нових нафтогазоносних комплексів, зон нафтогазонакопичення та багатьох родовищ вуглеводневої сировини. Дослідження Олександра Юхимовича відіграли значну роль в обґрунтуванні перспектив нафтогазоносності горизонтів глибокого залягання Дніпровсько-Донецької западини, рифогенно-карбонатних комплексів, неантиклінальних і комбінованих пасток Східного, Західного й Південного нафтогазоносних регіонів України, а також у розробленні методів прямих пошуків нафти й газу.

У 1971–1985 рр. учений керував низкою комплексних програм, розроблених відповідно до постанов Ради Міністрів УРСР. Завдяки виконанню цих програм було виділено нові зони нафтогазонакопичення в різновікових комплексах Дніпровсько-Донецького, Карпатського та Азово-Чорноморського регіонів. У 1991 р. О. Ю. Лукін одержав Державну премію України.

У 1970 р. Олександр Юхимович захистив у Харківському державному університеті кандидатську дисертацію на тему “Формации и вторичные изменения каменноугольных отложений Днепровско-Донецкой впадины (в связи с нефтегазоносностью)”, а в 1990 р. в Інституті геологічних наук НАН України – докторську дисертацію, яка ґрунтується на всебічному вивченні рифогенів та присвячена розробленню нового напрямку на межі літології, геодинаміки, нафтогазової геології та геохімії – літогеодинамічного аналізу нафтогазоносних басейнів. Монографію “Литогеодинамические факторы нефтегазонакопления в авлакогенных бассейнах”, підготовлену на базі докторської дисертації, відзначено премією імені В. І. Вернадського НАН України.

Наукові інтереси О. Ю. Лукіна поширюються далеко за межі України. Беручи участь у спільних дослідженнях і складанні “Карты зон выклинивания коллекторов и рифовых комплексов в европейской части СССР” (1977) та “Палеогеоморфологического атласа СССР” (1983), він вивчав літологію і нафтогазоносність Середньоширотного Приоб’я, Тимано-Печорської провінції, Західного Уралу, різних районів Східноєвропейської платформи.

До фундаментальних наукових досліджень Олександра Юхимовича, крім розроблення основ літогеодинамічного аналізу, належать:

- виявлення низки нових особливостей геологічного складу, літології і палеогеографії, нафтогазоносності, а також соленості, бокситоносності, гідротермальної рудоносності Дніпровсько-Донецького авлакогену;

- відкриття унікальних за потужностями перехідних шарів на межах девону й карбону, турне і візе Дніпровсько-Донецької западини та обґрунтування зв'язку з ними самостійних нафтогазоносних комплексів;

- визначення низки нових стратиграфічних рівнів накопичення гідрокарбонатів (“чорних сланців”, доманікоїдів тощо), розкриття їх ролі в нафтогазонакопиченні;

- розроблення принципово нової системно-прогнозної класифікації пасток (покладів) вуглеводнів з виділенням їх нових морфогенетичних типів, наявність яких згодом було доведено пошуково-розвідувальними роботами;

- розроблення теоретичних основ закономірностей екранування вуглеводневих скупчень та їх фазово-геохімічної диференціації;

- установлення гіпогенно-алогенетичної метасоматичної природи вторинних колекторів на великих глибинах;

- відкриття ін'єкційних упроваджень глибинної вуглеводнево-полімінеральної речовини в тріщинах природного гідророзриву порід нафтогазоносних комплексів глибокого залягання;

- визначення залежності між ізотопним складом водню різних сортів нафти (конденсатів) та геодинамічними умовами нафтогазонакопичення;

- обґрунтування геосинергетичної концепції походження нафти й газу тощо.

Для творчої біографії вченого характерний тісний зв'язок прикладних розроблень з різнобічними науковими дослідженнями в галузі літології, палеогеографії, стратиграфії, фаціального та формаційного аналізу, тектоногеодинамічних, геотермобаричних і флюїодинамічних закономірностей формування нафтогазоносних басейнів. О. Ю. Лукін – автор та співавтор понад 400 друкованих, 70 рукописних (фондових) праць і двох винаходів; виголосив понад 100 наукових доповідей на всеукраїнських і міжнародних наукових конференціях та геологічних конгресах (у Великобританії, Австрії, Польщі, Туреччині, Італії, Норвегії, Германії, В'єтнамі, Литві, Азербайджані, Білорусі, Росії).

Багато часу й сил професор Лукін віддає суспільно-науковій діяльності, будучи академіком і членом президії Української нафтогазової академії, експертом ВАК України (з початку заснування в 1993 р.) та Комітету з державних премій України в галузі науки і техніки, членом редколегії “Геологічного журналу” та інших періодичних видань, науковим керівником аспірантів і здобувачів.

Нині О. Ю. Лукін сповнений творчих ідей, енергії і з захопленням працює над проблемами оцінки вуглеводневого потенціалу надр України та обґрунтуванням головних напрямів його освоєння. Цим життєво важливим для нашої країни дослідженням присвячено низку останніх публікацій, доповідей і виступів ювіляра.

Наукова громадськість, колеги й друзі щиро вітають Олександра Юхимовича з ювілеєм, бажають йому активного довголіття, натхнення та нових наукових відкриттів.